

Rinze Ijbema - Psalm 105: 7-11.

[1] Wie hoort er in dit rijtje niet thuis? Abraham, Isaak, Jakob en jij... Dat is simpel. De preek gaat over Psalm 105, in Psalm 105 staan Abraham, Isaak en Jakob op een rij, dus jij hoort er niet bij. Fout. Die Psalm gaat inderdaad ook over Abraham en Isaak en Jakob, maar het hele punt van de Psalm is: jij hoort er bij. Wij horen erbij. Dus gaat de preek over het hele rijtje: Abraham, Isaak, Jakob en jij. Natuurlijk moet je daarvoor wel even een sprong maken. Iedere Psalm is eerst een Psalm van Israël en iedere Psalm is eerst een lied van 3000 jaar oud. Maar toen en daar hebben mensen zichzelf leren zien als mensen die staan in de lijn van de aartsvaders, van Abraham, Isaak en Jakob. En elke keer als ze over die voorvaders van ze nadachten, was dat niet van: zij tegenover wij, maar: wij horen er bij. En voor de duidelijkheid: je kunt deze preek ook houden over Sara, Rebekka, Rachel en jij. Maakt niet zo veel uit.

[2] Wat was er met die mensen aan de hand? Ik zal ze in het kort introduceren. Abraham was de eerste. Hij woonde met zijn vrouw Sara in Irak, maar God maakte hem duidelijk dat hij in Israël moest gaan wonen. Daar zou God hem en zijn kinderen alle goeds geven. Sterker nog, daar zou God hem en zijn kinderen een hoofdrol geven in zijn plan om de wereld te redden. En Abraham was iemand. Formaat paus Franciscus of Dalai Lama. Misschien denk je nou: dat is dan niet iemand op wie ik lijk. Kom ik zo op terug. Wel goed om te weten: net zo hoog en verheven als Abraham was, net zo donker en diep kon hij ook zinken. Raakte door eigen toedoen z'n vrouw Sara kwijt aan een Farao, dat soort dingen. House of Cards is niets nieuws.

Ik ga ze even alle drie bij langs. Isaak. Ik denk dat je dat vaker ziet: je vader is een reus en jij moet hem maar zien op te volgen. Dan steek je snel wat bleekjes af. En zo veel als de Bijbel vertelt over Abraham, zo weinig weten we van Isaak. Maar misschien maakt dat wat we wel weten des te belangrijker: dat zijn ouders hem zagen als een cadeau, onverwacht, en dat andere, dat toen zijn ouders een vrouw voor hem gevonden hadden, Rebekka, dat hij haar lief kreeg. Dus: stilte rond Isaak, maar wat je van hem hoort klinkt wel gelukkig. En nummer drie in de rij is Jakob. Die was er een van een tweeling en heeft z'n leven lang gevochten om zichzelf te bewijzen. Was daarbij niet altijd eerlijk. En was over de helft van zijn leven toen hij God echt leerde kennen en leerde dat hij zichzelf niet hoefde bewijzen.

Drie op een rij, Abraham , Isaak en Jakob. En jij? Dit is m'n eerste punt: dit is een rij van gewone mensen, levensechte mensen, aan wie God gekozen heeft zich te verbinden. En het eerste wat ik wil dat je begrijpt is dat het gewone mensen waren. Ik weet niet wat jou verhaal is. Ben je een Abraham, die heel wat heeft bereikt? Ben je een stille, als Isaak en Rebekka, de 'zoon van' of 'de dochter van', die in de schaduwen mooi wel veel goed doet en goed ontmoet? Ben je een vechter als Jakob, altijd bang dat je ondersneeuwt tussen de anderen? Wat zij hebben ervaren mag jij ervaren: God wil zich aan jou verbinden. Hij zegt: jij hoort bij mij, Abraham, Isaak, Jakob en jij. Ben jij zo'n mens, ben jij een mens, dan wil God jouw God zijn.

Verbinden: Psalm 105 heeft het over een eeuwig verbond tussen God en Israël. In de gereformeerde traditie waar we als Oosterkerk bij horen is 'verbond' een woord met een extra lading. Dus als je een ouder iemand naast je nu de oren ziet spitsen, dan weet je hoe dat komt. Maar het kan ook zijn dat je een beetje afhaakt bij zo'n woord. Dat kan als het een woord is dat je zo vaak hebt gehoord, dat het helemaal leeg is geworden. Het kan ook dat je überhaupt denkt: verbond? Wat is dat nu weer? Ik heb wat zitten zoeken naar een goed alternatief en je kunt bij voorbeeld aan 'alliantie' te denken, maar of dat nu zo veel helpt weet ik ook niet. Dus ik noem het gewoon: vaste verkering.

[3] Een verbond is als vaste verkering. Vroeger, toen ik student was, was de vraag 'wie gaat met wie en hoe gaat het met ze' een hot topic. Ik weet niet of dat vandaag nog zo is, maar ik denk het haast wel. Hoe dan ook, je had van die stoere jongens die altijd wel een scharrel hadden en je had de echte nerds die nog niet wisten hoe je een meisje aansprak en we hadden een afspraak over wat als vaste verkering gold. We hadden drie eisen: je moest haar gevraagd hebben, ze moest 'ja' zeggen en er moest gekust zijn. Als je aan die drie voorwaarden hebt voldaan, heb je vaste verkering. Als je aan die drie voorwaarden hebt voldaan, heb je een verbond. Een vraag, een antwoord en een bezegeling.

[4] Ik geloof inderdaad in de doop als de kus van God. Want Hij wil vaste verkering met jou. En moet je horen, onder scholieren en studenten, of jij haar vraagt of jij hem, het gaat er maar om dat er een moment is dat je het hardop tegen elkaar zegt. Maar bij het verbond tussen God en ons is het God die de eerste is. Hij roept je naam, Abraham, Isaak, Jakob! Noa, Karlijn, Vivian, Teun! En verklaart je zijn liefde: jij bent kostbaar in mijn ogen. En vraagt je om een antwoord: Heer, uw liefde is de grond van mijn bestaan. Niet dat ik zo belangrijk ben, niet dat ik zo onbelangrijk ben, niet mijn eigen wheelen en dealen, U, uw liefde, dat is de rots waarop ik besta.

Je merkt dat ik ervan uitga, dat het goed is om kinderen te dopen. Wij zijn een kerk die kinderen doopt. Er zijn andere tradities in de christelijke wereld, die kiezen voor het dopen van gelovigen, volwassenen. Dat is een diep verschil en tegelijk is het goed met elkaar af te spreken dat we elkaar om dit verschil niet de hersens inslaan. Maar één van de Bijbelse lijnen die ruimte geven voor de kinderdoop, is deze lijn van het verbond. Want God wil in de Bijbel vaste verkering niet zomaar met losse mensen, maar met een volk, dat de kern van de nieuwe mensheid moet wezen. Mensheid: M/V, jong, oud, uit alle rassen. Zoek maar eens op in de Bijbel: 'Ik zal jullie God zijn en jullie zullen mijn volk zijn.' Van Genesis tot Openbaring: God zoekt een volk, een nieuwe mensheid, M/V, jong, oud, uit alle rassen.

Even pauze: nieuwe mensheid? Alle rassen? Maar gaat Psalm 105 niet alleen over de kinderen van Abraham, dus de Joden, en is wat God in dat verbond toezegt niet het eeuwige bezit van het land Kanaän/Palestina/Israël? 'Voor Jakob verhief hij tot een wet, voor Israël tot een eeuwig verbond, toen hij zei: 'Ik zal jou Kanaän geven, dat land wordt jouw onvervreemdbaar bezit.' Even kort, twee dingen. Één: 'eeuwig' betekent voor ons vaak 'voorbij de horizon': het gaat over de verre toekomst. In de Bijbel betekent het ook vaak 'tot aan de horizon'. Dus: vanaf nu zover we kunnen kijken. Dat klinkt net anders. Twee: ook Psalm 105 weet dat de belofte van land aan Israël een soort symbool is van Gods belofte dat wij als mensheid de wereld een keer opnieuw mogen regeren. Bij voorbeeld vers 7: 'Hij is de Heer, onze God, zijn besluiten gelden over de hele aarde.' De hele aarde: dat is Gods perspectief voor zijn volk, voor de nieuwe mensheid.

En wat houdt dat verbond dan in? Drie dingen. Het is een verbond met de God die we kennen als Vader, Zoon en Heilige Geest. Bij God de Vader haal ik Psalm 105, 4 naar voren: 'Zie uit naar de Heer en zijn macht, zoek voortdurend zijn nabijheid.' Dat je God Vader mag noemen, betekent dat je Hem ziet en belijdt als iemand met macht en tegelijk iemand dichtbij. Zijn macht gaat ver. Deze wereld is niet op goed geluk ontstaan, maar is er omdat er iemand was die er graag zijn creativiteit in legde. Ik geloof in God de Vader, de almachtige, schepper van de hemel en de aarde. En deze God ziet jou en wil dichtbij jou zijn.

En dichtbij jouw kinderen. Als jij bij Hem hoort, bij de nieuwe mensheid die de aarde gaat beërven, dan delen zij in de erfenis die deze God jou belooft. Vandaag is het doopzondag en dus feest. Maar stiekem kun je je ook wel zorgen maken: hoe zal de wereld er uit zien tegen de tijd dat dit kindje van je is opgegroeid? Heb jij dan zo goed voor ze kunnen zorgen als ze nodig hebben? Allemaal vragen. Als vandaag je kind wordt gedoopt in de naam van de Vader, gaat God ook vaste

verkering aan met deze kinderen van Hem. En dat garandeert tegelijk niets en alles. Het garandeert niets, omdat God er niet bij zegt hoe de toekomst gaat wezen. Het garandeert alles, omdat God belooft dat hoe de toekomst ook is Hij er bij zal zijn.

Het is een verbond met God de Vader, het is ook een verbond met God de Zoon. **[5]** Ik haal hier Psalm 105: 5 bij: 'Gedenk de wonderen die Hij heeft gedaan, de oordelen die Hij heeft uitgesproken.' Voor Israël waren de wonderen die God had gedaan, dat Hij hen had bevrijd uit Egypte. En die oordelen waren dat de slechte dictator Farao en iedereen die hem volgde veroordeeld was, terwijl de slachtoffers, Israël, in het gelijk waren gesteld. Dit is eeuwenlang in Israël het houvast geweest: wat er ook gebeurd, wij zijn het door God bevrijde volk. Wat wel een probleem was, was dat er binnen dat bevrijde volk ook weer dictators opstonden en slachtoffers vielen. Wat wel een probleem was, was dat Israël door eigen schuld zijn vrijheid verspeelde. Daar werd God en zijn bevrijding niet anders van. Maar hoe lang houdt Hij het met ons vol, als wij van onze kant de verkering steeds weer verbreken?

Wat nodig was, was niet alleen aan Gods kant een betrouwbare partner, maar ook aan onze kant. En God heeft daarvoor gezorgd door in Jezus van Nazareth zelf mens te worden en zelf die betrouwbare mens te zijn. Toen gebeurden er twee dingen tegelijk. Het ene was, dat toen pas bleek hoe hard wij God afwijzen, want wij hebben Hem aan het kruis gehangen. En het andere was, dat Gods liefde alles overwint, want Jezus overwon de dood. Gedenk de wonderen die Hij heeft gedaan. En dat wonder belooft wat voor jou. Want nu is dit het oordeel dat God heeft uitgesproken: ieder die in Jezus gelooft, mag met Mij leven. En opnieuw: dat geldt ook voor je kinderen.

En het is een verbond met God de Heilige Geest. Vers 3: 'Wees blij van hart, u die de Heer zoekt.' God de Vader is God boven je, God de Zoon is God naast je, God de Geest is God in je. God weet dat mensen, Abraham, Isaak, Jakob, ik en jij, dat wij niet automatisch uit zijn op wat goed is. Zelfs Abraham niet en Jakob niet. Soms is het luiheid, vaak is het angst en ook zelfbescherming, maar het is ons nog niet gelukt van deze wereld een veilige plaats te maken, waar kinderen en kwetsbare mensen in vrede wonen. God zegt dat het Hem wel gaat lukken. En stap één is dat er in jouw hart wat verandert. En dat is waar God door zijn Geest aan begint. In jouw leven en net zo in dat van je kinderen.

Maar als stap één jouw hart is, dan is stap twee jouw handen. De preek gaat over Abraham, Isaak, Jakob en jij, over het verbond dat God met je heeft, over de grote bevrijding die dat voor je betekent. Maar om te voorkomen dat het in de lucht blijft hangen: God vraagt dan wel jouw inzet in

zijn bevrijding van de wereld. Israël dacht dat hun bevrijding uit de slavernij van Egypte het mooiste was wat hen kon overkomen. Ze hadden eigenlijk niet door, dat God de hele wereld wil bevrijden van de slavernij van de dood: een nog veel grotere bevrijding. Maar die grote bevrijding hangt in de lucht, als er nog steeds allemaal mensen slaaf zijn van andere mensen of van andere goden dan God. Want dit is het punt: het gaat God om mensen, om mensen als Abraham, Isaak, Jakob en jij. Hij heeft zich aan jou verbonden. Hij maakt je vrij. En jij? Met Gods Geest in je hart: wees vrij en maak vrij.

Amen.

Gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

1. God de Vader: waar zie je zijn leiding in je leven?
2. God de Zoon: kun je concreet aangeven waarom Hij voor jou stierf?
3. God de Heilige Geest: ben jij wel eens heilig verontwaardigd geweest? Of heilig blij?